

ICES:n tieteelliset neuvot vuoden 2025 kalastusmahdollisuuksista Itämerellä

Kokous

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Itämeren vuoden 2025 kalastusmahdollisuuksia koskeva tieteellinen neuvo on saatu 31.5.2024. Valtioneuvoston ennakkovaikuttamisen tavoitteet komission tulevaan ehdotukseen Itämeren vuoden 2025 TAC:eista ja kalastuskiintiöistä muodostetaan tällä muistiolla.

Komission odotetaan antavan ehdotuksensa elo-syyskuun vaihteessa, josta valmistellaan erillinen E-kirje. Maatalous- ja kalastusneuvoston on määrä päättää Itämeren vuoden 2025 TAC:eista ja kalastuskiintiöistä lokakuun 2024 kokouksessaan. Ehdotusta käsitellään valmistelevasti myös Itämeren alueen jäsenvaltioiden kalastusfoorumissa BALT-FISH:ssa kesäkuussa ja syys-lokakuussa.

Suomen kanta

Peruskanta

Suomi kannattaa Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamista vuodelle 2025 siten, että kalakantoja hyödynnetään kestävästi enimmäistuottoa (Maximum Sustainable Yield, MSY) koskevan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisesti.

Kalastusmahdollisuudet tulee siten vahvistaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen 2016/1139 Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja ja näitä kantoja hyödyntäviä kalastuksia koskevan monivuotisen suunnitelman ja ICES:n niitä koskevan uusimman tieteellisen neuvon perusteella.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC

Suomi kannattaa ICES:n neuvon perusteella vuodeksi 2025 ratkaisua, jonka mukaan TAC asetettaisiin 40 000 lohen merisaaliin (kaupallisen ja vapaa-ajankalastuksen) perusteella siten, että Pohjoisella Itämerellä, Ahvenanmerellä, Saaristomerellä ja Pohjanlahdella (leveyspiirin 59°30'N pohjoispuolella osa-alueilla 29N, 30 ja 31) voidaan neljän merimailin sisäpuolella kutuvaelluksen aikana (toukokuun alun ja elokuun lopun välisenä aikana) kalastaa lohta kohdennetusti. ICES:n mukaan lohenkalastus tulisi Itämeren pääaltaalla leveyspiirin 59°30'N eteläpuolella kieltää.

Lisäksi pyritään siihen, että aiempien vuosien tavoin muut Itämeren jäsenvaltiot sitoutuisivat siirtämään hyödyttömiksi jäävät lohikiintiönsä tarvittavilta osin ylläpitämään Suomen (ja Ruotsin) rannikkokalastusta. Tämän mahdollisuuden hyödyntämistä harkitaan kuitenkin aiemminkin lohutilanteen ja erityisesti lohen nousua jokiin koskevan tiedon perusteella.

Suomi lähtee siitä, että lohenkalastuksen säätelytoimenpiteiden tulee kohdella kaupallista ja vapaa-ajan kalastusta (ml. kalastusmatkailu) tasapuolisesti.

Suomi kannattaa lisäksi teknisten kalastussääntöjen jatkamista. Leveyspiirin 59°30'N pohjoispuolella osa-alueilla 29N, 30 ja 31 touko-elokuussa neljän merimailin sisäpuolella lohen vapaa-ajankalastusta ei rajoitettaisi EU säännöksin.

Suomi edellyttää, että komissio ja jäsenvaltiot edelleen valvovat, että Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohenkalastusta ja että lohenkalastuksen edellä mainittua kieltoa Itämeren pääaltaalla noudatetaan.

Suomi pitää erittäin tärkeänä, että Itämerelle saadaan lohen monivuotinen suunnitelma.

Lisäksi Suomi katsoo, että kaikki kalastuskuolevuus tulee ottaa huomioon kalastuksen säätelyssä.

Suomenlahden lohen TAC

Suomi kannattaa Suomenlahden lohen TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti (9 440 kpl) siten, että hylkeiden vahingoittamien lohien sekä vapautettujen alamittaisten (kuolleet) lohien määrä ja arvioitu raportoimaton saalis sekä Venäjän osuus (9,3 %) vähennetään, jolloin EU TAC olisi noin 8 000 lohta.

Pohjanlahden silakan TAC

Suomi ottaa kantaa Pohjanlahden silakan TAC määrään, kun ICES:n neuvo siitä on saatu. ICES arvioi Pohjanlahden silakan kutukannan koolle ja kalastuskuolevuudelle uudet viitearvot syyskuuhun mennessä, jonka perusteella TAC voidaan asettaa kalastuskuolevuuden MSY vaihteluvälin mukaisesti.

Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon Fmsy vaihteluvälin kutukannan kokoon suhteutetun alarajan ja pistearvon välillä siten, että TAC olisi 95 340 – 125 344 tonnia.

EU:n TAC muodostuisi vähentämällä Venäjän osuus (9,5 %) ja ottamalla huomioon Riianlahden ja pääaltaan välinen vaellus, jolloin EU:n TAC olisi 83 880 – 111 034 tonnia (107 – 175 % lisäys verrattuna vuoden 2024 EU TAC:iin 40 368 tonnia).

Riianlahden silakkakannan TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja Fmsy vaihteluvälin ala- ja ylärajan välillä siten, että TAC olisi 30 394 – 45 235 tonnia.

Läntisen silakkakannan TAC

Suomi kannattaa ICES:n neuvon mukaisesti nollasaalista läntiselle silakkakannalle.

Kilohailin TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja Fmsy vaihteluvälin ala- ja ylärajan välillä siten, että TAC olisi 130 195 – 169 131 tonnia. TAC:n tasossa tulee ottaa huomioon Venäjän osuus (10,08 %) siten, että EU:n TAC olisi 117 071 – 152 082 tonnia (42 – 24 % vähennys verrattuna vuoden 2024 EU TAC:iin 201 000 tonnia).

Itäisen turskakannan TAC

Suomi kannattaa sitä, että turskalle asetetaan vain sivusaalis-TAC aiempien vuosien mukaisesti. Suomi myös kannattaa nykyistä katurauhoitusta (touko-elokuu) ja vapaa-ajankalastuksen kieltämistä turskan pääasiallisilla esiintymisalueilla osa-alueilla 24 – 26.

Turskan sivusaaliskiintiön kohdennettu käyttö osana tutkimuskalastusta olisi aiempien vuosien mukaisesti sallittava, jotta turskakannan tilan kehitystä voidaan arvioida. Vaihtoehtoisesti tulee sallia turskaan kohdentuva pienimuotoinen kalastus alle 12 metrin pituisilla muuta kuin trooleja käytävillä kalastusaluksilla läntisen silakan vuotta 2024 koskevan ratkaisun mukaisesti.

Lisäksi Suomen kannalta on tärkeää, että jäsenvaltiot sitoutuvat edelleen turskaa koskeviin kiintiövaihtoihin niin, että turska ei muodostu pullonkaulalajiksi muiden lajien kalastuksessa niille jäsenvaltioille, joiden turskakiintiöt ovat pienet.

Läntisen turskakannan TAC

Suomi kannattaa sitä, että turskalle asetetaan vain sivusaalis-TAC aiempien vuosien mukaisesti.

Punakampela

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti siten, että TAC on enintään 20 062 tonnia osa-alueilla 22 – 32 (vuonna 2024 TAC on 11 313 tonnia).

Meritaimen

Suomi kannattaa sitä, että meritaimenen kaupallisen kalastuksen kieltoa jatketaan myös vuonna 2025 neljää meripeninkulmaa kauempana perusviivoista mitattuna.

Yhteisymmärryksen saavuttamiseen tarvittava neuvotteluvara

Suomi on neuvotteluprosessin aikana valmis hyväksymään ja valmistelemaan oma-aloitteisesti sellaisia ratkaisuja (esim. kalastuksen ajallisia ja alueellisia rajoituksia), jotka ovat ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä kalastuksen ja varovaisuusperiaatteen mukaisia sekä ovat tarpeen poliittisen yhteisymmärryksen saavuttamiseksi ja Suomen tavoitteiden edistämiseksi neuvostossa.

Pääasiallinen sisältö

Kansainvälinen merentutkimusneuvosto ICES antoi 31.5.2024 neuvonsa vuoden 2025 TAC:sta Itämeren kalakannoille (ks. taulukko alla). ICES:n neuvot muodostavat perustan komission ehdotukselle vuoden 2025 kalastusmahdollisuuksista Itämerellä. Neuvoissa ei ole otettu huomioon TAC:n asettamisessa huomioon otettavia silakan vaelluksia pääaltaan ja Riianlahden välillä eikä Venäjän osuutta silakka-, kilohaili- ja lohikannoista.

Itämeren kalakanta	EU TAC 2024	Suomen kiintiö vuonna 2024 (ilman siirtoja vuodelta 2023), tonneja, lohi kpl	ICES:n neuvo vuoden 2025 TAC:ksi Itämerellä
Pohjanlahden silakka	55 000	45 092	Tulee syyskuussa
Pääaltaan silakka	40 368	8 853	95 340 – 125 344
Läntinen silakka	788 *	0	0
Riianlahden silakka	37 959	0	30 394 – 45 235
Kilohaili	201 000	10 379	130 195 – 169 131
Pääaltaan/Pohjanlahden lohi	53 967 **	13 945 **	40 000 ***
Suomenlahden lohi	10 144	9 104	9 440
Läntinen turska	340 *	3	24
Itäinen turska	595 *	10	0
Punakampela	11 313	0	20 062
* Sivusaalis-TAC, tutkimuskalastusta			
** Pyydettävissä touko-elokuussa aluevesiltä neljän merimailin sisäpuolella Perämerellä. Muutoin sivusaalis-TAC, Tutkimuskalastusta			
*** Kohdennettu pyynti sallittu touko-elokuussa aluevesiltä neljän merimailin sisäpuolella pohjoisella Itämerellä ja Pohjanlahdella			

EU:n yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun perusasetuksen 1380/2013 artiklassa 2 olevan tavoitteen mukaan kalakantoja tulisi hyödyntää kestävä enimmäistuoton MSY:n (Maximum Sustainable Yield) mukaisesti vuoteen 2015 mennessä ja asteittain viimeistään vuoteen 2020 mennessä kaikkien kalakantojen osalta.

MSY määritellään ICES:n suosituksissa kalakannan kutukannan sekä kalakannan kalastuskuolevuuden perusteella. Kalakannan katsotaan olevan MSY –tilassa, kun kutukanta on määriteltyä kokoa suurempi ja kalastuskuolevuus määriteltyä tasoa pienempi. ICES määrittelee lohikantojen MSY tilaa vaelluspoikastuotannon perusteella.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC ja Suomenlahden lohen TAC kattavat molemmat useita lohikantoja, joiden tila vaihtelee suuresti. Vahvimmat lohikannat ovat Perämeren suuret lohikannat. Tornionjoen lohikanta arvioidaan olevan MSY tilassa. Pohjanlahdella on myös eräitä heikommassa tilassa olevia lohikantoja.

ICES tuo neuvossaan esille, että sekakantakalastus on uhka heikoille lohikannoille. ICES toteaa, että MSY lähestymistavan ja varovaisuusperiaatteen perusteella niillä merialueilla, joilla esiintyy eri kantojen lohia, lohisaaliin pitäisi olla nolla (kaupallinen ja vapaa-ajankalastus) vuonna 2025. ICES kuitenkin esittää, että osa-alueilla 29N-31 (Pohjoinen-Itämeri, Ahvenanmeri, Saaristomeri ja Pohjanlahti) rannikkoalueilla lohta voisi kalastaa touko-elo-kuun aikana enintään 40 000 kpl.

ICES on laskenut todennäköisyyksiä eri lohikantojen vaelluspoikastuotannolle vuoden 2025 kalastuksen eri skenaarioiden perusteella. Ljungan joen lohikanta arvioidaan olevan Rlim viitearvon (70-95 prosentin todennäköisyys saavuttaa lohikannan arvioitua vaelluspoikastuotantoa yhdessä sukupolvessa) yläpuolelle eri skenaarioissa ja jo aiempina vuosina. Tämä poistaa vuoteen 2024 aiheutuneen ICES neuvon loheen kohdistutun kalastuksen kiellosta osa-alueilla 29N ja 30 (merialue Ahvenanmerestä Merenkurkkuun) ja osoittaa, että Suomen kriittinen lähestymistapa kieltoon on ollut aiheellinen.

ICES tuo neuvossaan esiin huolen siitä, että neuvoston asetuksella hyväksytyt poikkeaminen, jonka nojalla vetouistelussa saadaan pääaltaalla ja Pohjanlahdella ottaa saaliiksi yksi rasvaeväleikattu lohi päivässä, aiheuttaa ICES:n uuden arvion mukaan noin 2 000 (aiempi arvio 4 – 5 000) luonnonlohen kuolevuuden, koska kaikki lohet eivät selviä vapautuksesta. ICES toteaa, että lisätoimia (esim. kiellettyjä alueita tai ajallisia kalastuskieltoja) vetouistelun luonnonlohiin kohdistuvien vaikutusten vähentämiseksi olisi tarpeen ottaa käyttöön.

Suomenlahden villit lohikannat (Viron lohijoet Keila, Vasalemma ja Kunda) ovat poikastuotannon perusteella osoittaneet merkittävää elpymistä. Keila ja Kunda ovat poikastuotannon perusteella saavuttaneet MSY tilan, joskin Keilan poikasmäärät ovat vuonna 2023 pudonneet.

ICES toteaa lisäksi, että lohenkalastus Suomenlahdella tulisi kohdentaa istutettuun loheen ja että istutettavien lohien rasvaeväleikkausta tulisi jatkaa.

Pohjanlahden silakkakanta on uudella vuosituhanella vähitellen pienentynyt. Loppusyksystä 2022 silakoiden kunto on parantunut aiemmasta laihtumisesta, mikä oli erityisen voimakasta vuosina 2021 ja 2022. Luonnonvarakeskuksessa on käynnissä tätä koskeva tutkimustyö. ICES joutui ottamaan lisääaikaa arvioidakseen Pohjanlahden silakan kutukannan koolle ja kalastuskuolevuudelle uudet viitearvot syyskuun puoliväliin mennessä, jonka perusteella TAC voidaan asettaa kalastuskuolevuuden MSY vaihteluvälin mukaisesti.

ICES arvioi, että Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan kutukanta on edelleen tavoitetasoa pienempi, joskin se on noussut korjaavia suojatoimenpiteitä edellyttävää kokoa (Blim) suuremmaksi. Tämä on tärkeä parannus kannan tilassa, joka myös estää komissiota soveltamasta sen vuonna 2023 ensimmäistä kertaa ehdottamaa perustetta (asetuksen 2016/1139 artikla 4 kohta 6) silakan kalastuksen kieltämiseksi. Kantaan kohdistuva kalastuskuolevuus on vähentynyt tavoitetasoa pienemmäksi. Silakkakannan vahvistuminen

osoittaa, että Suomen kanta ja neuvoston ratkaisu silakan kalastuksen jatkamisesta tieteellisen neuvon perusteella vuonna 2024 oli perusteltu.

Riiianlahden silakan kutukanta ylittää merkittävästi tavoitetasonsa ja kalastuskuolevuus alittaa enimmäistasonsa.

Kilohailin kutukanta on pienentynyt, mutta on edelleen tavoitetasoa suurempi ja kalastuskuolevuus noin enimmäistasolla. Kilohailin uusimmat vuosiluokat on arvioitu hyvin pieniksi, mutta niiden tasoon liittyy suuri epävarmuus.

ICES:n tiedoista käy ilmi, että itäisen turskan kutukanta on pienentynyt vuodesta 2015 lähtien ja on viimeisten viiden viimeisimmän vuoden aikana ollut alle Blim arvon. Kalastuskuolevuus on kuitenkin pienentynyt vähäiseksi. ICES antaa varovaisuusperiaatteen perustuvan suosituksen 0 saaliista osa-alueilla 24-32.

Läntisen turskakannan tila on vuonna 2023 annetun neuvon perusteella hieman kohentunut, mutta edelleenkin sen koko ja kalastuskuolevuus eivät ole MSY tavoitetasoissa. Vuoden 2023 vuosiluokka arvioidaan aiempia suuremmaksi. ICES:n neuvo vuodelta 2023 annettiin kahdelle vuodelle, eli myös vuodelle 2025.

Meritaimenen osalta EU:ssa ei tehdä päätöksiä TAC:sta. Itämerellä on satoja meritaimenkantoja, jotka vaeltavat rannikkojen lähivesillä. Tämän takia meritaimenkannat eivät muodosta yhteistä kalavaraa, jonka kattava sääteleminen EU:n vahvistamalla TAC:lla olisi tarkoituksenmukainen hoitotoimenpide. ICES toteaa meritaimenta koskevassa neuvossaan, että meritaimenen kohdistuvaa kalastusta tulisi vähentää luonnonvaraisten meritaimenkantojen suojelemiseksi. Lisäksi on tarpeen kunnostaa meritaimenen elinympäristöjä ja poistaa vaellusesteitä. Suomessa luonnonvaraiset meritaimenet ovat merialueilla rauhoitettuja. Saaliiksi saa kaikessa kalastuksessa ottaa vain eväleikattuja (= istutettuja) meritaimenia.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 43 artiklan 3 kohta.

Käsittely Euroopan parlamentissa

SEUT 43 artiklan 3 kohdan mukaan neuvostolla on toimivalta päättää kalastusmahdollisuuksista.

Kansallinen valmistelu

Kalastusjaosto 6.6.2024

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Neuvoston vahvistamat TAC:t ja kalastuskiintiöt eivät pääsääntöisesti vaikuta kansalliseen lainsäädäntöön.

Kalastuselinkeinoon ohjaus kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 1144/1991 mukaan Ahvenanmaan toimivaltaan. Ahvenanmaan maakunnan hallituksella on edustaja kalastusjao-
stossa.

Taloudelliset vaikutukset

ICES:n neuvon mukainen Itämeren pääaltaan ja Suomenlahden silakkakiintiön enemmän kuin kaksinkertaistuminen parantaisi merkittävästi kalastuselinkeinoon ja silakan jalostus-
teollisuuden toimintaedellytyksiä. Tämä koskee niin avomeren troolikalastusta kuin rysä-
kalastusta Saaristomerellä. Kilohailikiintiön pieneneminen ei olennaisesti vaikuta tilan-
teeseen, koska pieni silakkakiintiö on ollut troolikalastusta pääasiassa rajoittava tekijä.

Lohenkalastuksen salliminen osa-alueilla 29N ja 30, eli pohjoisella Itämerellä, Saaristo-
merellä, Ahvenanmerellä, Selkämerellä ja Merenkurkussa vahvistaisi merkittävästi ran-
nikkalastuksen toimintaedellytyksiä, koska lohi on usealle rannikon kaupalliselle ka-
lastajalle keskeinen saalislaji, joka toimii tärkeänä perustana muullekin kalastukselle. Lo-
henkalastuksen salliminen olisi myös taloudellisesti merkittävää merialueella harjoitetta-
valle kalastusmatkailulle, erityisesti Ahvenanmaalla.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Itämeren jäsenvaltiot ovat BALTFISH:ssa pyrkineet yhteisymmärrykseen tulevan vuo-
den TAC:sta. Saksan puheenjohtolla pyritään myös vuoden 2025 TAC:sta yhteisymmär-
rykseen BALTFISH:ssa.

Asiakirjat

ICES:n tieteelliset neuvot <https://www.ices.dk/advice/Pages/Latest-Advice.aspx>

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Kalatalousneuvos Risto Lampinen, MMM/LVO, puh. 0295 162458
Neuvotteleva virkamies Orian Bondestam, MMM/LVO, puh. 0295 162494

VAHVA-tunnus

EU/61/2024

Liitteet

Viite